

WILG&MAD

2 - 1996

Sec 2

WILG & MAND

Doelstelling Stichting & Mand

- Nieuwe perspectieven zoeken en creëren voor het Nederlandse mandenmaatwerk binnen de potentiële afzetgebieden.
- Behoud van het veelzijdige vlechtvakmanschap: o.a. door het uitgeven van handboeken en het stimuleren van cursussen.
- Behoud van de vakkennis betreffende de griendteelt en bevordering van een goed evenwicht tussen vraag en aanbod.
- Het initiëren en begeleiden van onderzoek/studies binnen het wilg-en-mand vakgebied.
- Het via een speciaal fonds aanschaffen van materiaal met een historische waarde: vlechtwerk, gereedschappen, boeken e.d.
- Het interesseren van zoveel mogelijk Nederlanders (incl. de overheid) voor de activiteiten van de Stichting Wilg & Mand.

Stichtingsbestuur:

Voorzitter : P.H. Spieringhs (waarnemend)
Secretaris : C. Tutein Nolthenius
Penningmeester: A.D. van 't Hoog
Leden : P. Craenen, B. van Halen, R. Peelen,
J. Schilder

Bulletin-redactie:

A.D. van 't Hoog, C. Tutein Nolthenius,
G.M. Pot-van Regteren Altena.
Bijdragen voor het bulletin kunt u sturen naar het
secretariaat, bij voorkeur getypt of in goed leesbaar
handschrift. Red. behoudt het recht voor het inkorten
van artikelen.

Algemene informatie en redactiesecretariaat:

Van Heemstralaan 35, 6814 KB Arnhem, tel. 026 3516507

Penningmeester Stichting Wilg & Mand:

Hogeweg 11, 8194 LN Veessen, tel. 0578 631346

Girorekening: 26 95 726

Bankrekening: 32 65 03 218, Rabobank, Heerde

Cursusinformatie:

Mw. C.M. Kuijpers, Sarinkdijk 1, 7255 MS Hengelo (Gld)
tel. 0575 467481

Teenvoorziening:

B. van Halen, Velddijksestraat 9, 6627 KE Maasbommel
tel. 0487 562212

Gereedschapaanschaf: José Schilder, tel. 072-5744403

Uitgave: Wilg & Mand. Verschijnt viermaal per jaar.

Vijftiende jaargang, 1996 nr. 2

Drukkerij: A.J. van Midden, Dorpsplein 220, 3405 BJ Benschop

© Stichting Wilg & Mand ISSN: 1382-8894.

Minimum-
dotatie:
20,- per jaar
(buitenland
f 25,-)
Donateurs
ontvangen
de bulletins
gratis

Bescheiden, maar alles zeggend, sierde de volgende type-ring de buitenkant van het boekje, waarin de Eucharistieviering bij zijn afscheid werd verwoord:

Hij was er altijd voor iedereen met raad en daad, nog zoveel te doen, zoveel te geven, nog niet klaar in dit leven.

Chris sukkelde al enige tijd met zijn ademhaling, maar daar was mee te leven. Anders liep het toen een lichte hersenbloeding hem in november overviel. Weliswaar herstelde hij langzaam aan, maar een latere herhaling bleek te veel.

Op 4 februari jl. overleed Chris in het Academisch Ziekenhuis in Utrecht....omringd door zijn gezin....in volle overgave....voorzien van het H. Sacrament der Zieken....in de leeftijd van 72 jaar.

Mijn relatie met de Vinken-familie dateert uit de dertiger jaren. Toen bemanden we als collegiale concurrenten een gemeenschappelijke stand op de Jaarbeurs in Utrecht, georganiseerd door de Rijksnijverheidsdienst in Delft ter bevordering van de mandenafzet in binnen- en buitenland om daarmee ook de belangen van de griendcultuur te dienen.

Chris' oom Willem was de gemakkelijk en uitvoerig pratende vertegenwoordiger van de firma Vink, Chris' vader daarentegen wat ingetogener en rustiger van aard, een man van minder woorden.

Als aankomend "broekie" in de branche had ik bewondering en respect voor "de Vinken", die zo vanzelfsprekend in de manden- en teenwereld functioneerden. En vooral voor Willems verhalen over zijn ervaringen bij de export van grauwe teen naar Duitsland maakten indruk op me.

Hoe het ook zij, de band met "Vink IJsselstein" is altijd gebleven, niet het minst door de betrouwbaarheid van de firmanten van toen, later overgegaan op en voortgezet door de opvolgers in het bedrijf, hetzij als eenheid, hetzij later afzonderlijk opererend in de branche.

En zo voelde ik me, nu zo'n vijftien jaar geleden, toen Chris het initiatief nam tot oprichting van de Stichting Wilg & Mand, "op mijn gemak" om mee te doen!

Chris wilde zijn liefde voor en vakkennis van de teen- en griendcultuur graag uitdragen en anderen stimuleren! In de tien jaren van zijn voorzitterschap wist Chris met niet aflatend enthousiasme in het kader van de doelstellingen van de Stichting veel te bereiken. Vooral de realisering van het museum in IJsselstein was daar een opmerkelijk bewijs van.

Ik heb in Chris steeds zijn eerlijkheid en karaktervastheid bewonderd en gerespecteerd. Persoonlijke gedrevenheid loopt soms vooruit op wat in organisatorisch verband op korte termijn kan worden gerealiseerd en dat was voor Chris moeilijk te aanvaarden.

Na tien jaar legde Chris zijn bestuursfunctie neer en trok hij zich terug uit "zijn" organisatie....!

Ik vond het een eer hem als voorzitter te mogen opvolgen en hem thuis als teken van waardering en erkentelijkheid een herinneringsbord te hebben mogen aanbieden.

En nu, weer een zestal jaren later, woonde ik in de St. Nicolaasbasiliek zijn uitvaartdienst bij.

Daar memoreerde de pastoor ook hoe Chris voor het behoud van de basiliek "gevochten" had, hoe zonder zijn activiteiten naar alle waarschijnlijkheid tot afbraak zou zijn overgegaan.

Daar konden we ook zien dat de kist getooid was met een bos bindteen, misschien nog door Chris zelf gebonden, als symbool van zijn liefde voor de teencultuur.

En die onafscheidelijkheid werd nog eens geaccentueerd op het kerkhof De Hoge Akker, aan de rand van de polder van waaruit de felle kou kwam aanwaaien, toen alle aanwezigen, desondanks met warme gevoelens van genegenheid, van Chris afscheid mochten nemen bij het neerdalen van de kist in het graf met veel bloemen....ën de bos bindteen! Symbool ook van Chris' binding met de natuur!

Een vriend ging van ons heen,
we zijn nu weer alleen;
maar, goddank, onze vriendschapsband
houdt altijd stand.

Harrie Verboord

Alblasserwaard

Weekcursus o.l.v. Bert Balk en
Georg Rijken

Van 1-5 juli in 't Kooikerhuis.
Inl. tel. 0229-262209

Baflo

Incidentele cursussen o.l.v. Roelof
Veenema

Meestal cursussen van één dag.
Inl. tel. 0595-422394

België

Anne Hermans ontvangt graag Neder-
landse cursisten

St. Adrianveld 9, 3150 Haacht,
tel. 016-606236

Denemarken

Vele mogelijkheden tot het volgen van
een cursus

Cursussen van april tot december.
Informatie kan men aanvragen bij
Kulturcentret Tuskaer, Fjaltring,
7620 Lemvig, tel. 97887148 en bij
Eva Seidenfaden, Vissingaard, Nedens-
kovvej 4, 8740 Braedstrup,
tel. 75753612.

Cursuskosten ca f 700,- per week.

Frankrijk

Cursus in het bij velen bekende dorpje
Viller (50 km ten Z.O van Metz)

Verblijfsmogelijkheden: in de accomoda-
tie of met tent op het terrein.

15 t/m 19 juli cursus o.l.v. José
Schilder en Jan de Vos.

22 t/m 26 juli cursus o.l.v. José
Schilder en Piet Hein Spieringhs.

Opgeven bij José, tel. 072-5744403.

Doetinchem

Cursus o.l.v. Arie van 't Hoog

Deze weekcursussen vinden plaats op
het terrein van Scouting Hamaland
Doetinchem. Op het terrein kan worden
gekampeerd: kookgelegenheid, douche-
ruimte en toiletten zijn aanwezig.

29 juli t/m 2 augustus,

12 augustus t/m 16 augustus en

26 augustus t/m 30 augustus.

MaartensdijkTweedaagse cursus o.l.v. Jan de Vos

Beginners en gevorderden.

11 en 12 okt. en 1 en 2 nov.

16 nov. cursus eendenbroedkorven,
keuze uit bodem van bijeen gebonden
staken of ronde bodem.

Cursus ajourvlechten voor ver gevor-
derden. Verschillende modellen zijn
mogelijk.

Twee dagen op 10 en 11 januari 1997.

Opgeven en informatie bij Marian van
Vorst, tel. 0346-213746.

HarderwijkCursus o.l.v. Brand van Rijn

In september start weer een cursus in
buurthuis "De Tweeling".

Opgeven bij Christa Robijn, tel. 03410-
26341.

HarderwijkCursus o.l.v. de heer A.J. Vink

Start september, een avondcursus van
10 lessen. Januari 1997 nogmaals een
avondcursus van 10 lessen.

Inlichtingen en opgeven bij de heer
Vink, tel. 030-6887115.

KortenhoefCursus o.l.v. Jan de vos

10 avonden, start eind september.

Opgeven bij Krijn Spaan, tel. 035-
6562171.

Heerde

In het najaar start o.l.v. Arie van
't Hoog waarschijnlijk weer een winter-
cursus.

Noord-Holland

José Schilder zal in het najaar wel
weer een paar cursussen gaan organi-
seren in de omgeving van Alkmaar.

Voor informatie, adressen en opgave voor cursussen
kunt u terecht bij Maria Kuipers-Zegers Veeckens,
Sarinkdijk 1, 7255 MS Hengelo (Gld), tel.0575-467481.

Bestuursmutatie

Vanaf 20 maart maakt Wout Foppen deel uit van het stichtingsbestuur als opvolger van Paul Craenen.

Van het bestuur

In september zullen wij officieel afscheid van hem nemen als bestuurslid.

Donateursdag 5 oktober 1990

De donateursdag, die dit jaar geheel door de werkgroep cursussen wordt voorbereid, zal gehouden worden op zaterdag 5 oktober in café "De Harmonie" in Haarsteeg (N.B.).

De dag staat voor een deel in het teken van woningen.

De heer Ad van Heijst verzorgt informatie over hoe noodwoningen werden en worden gemaakt.

De Heer Harry Verboord vertelt over het ontstaan van de mandenmakerij in Vlijmen/Haarsteeg.

's Middags zijn de mandenmakerij van Ad van Heijst en de handelsonderneming Verboord te bezichtigen.

Wij stellen het zeer op prijs wanneer u zelf gemaakte "woningen" wilt meenemen deze donateursdag. Hierbij denken we aan o.a. vervoersmanden voor dieren, eendenbroedkorf, vogelkooi, biggenmand en pluimveemand.

Met een hele zomer voor de boeg hopen we deze dag veel manden te kunnen bewonderen.

"Ik ben Wout(er) Foppen en woon in Amstelveen. Ik ben getrouwd en heb drie kinderen. In maart 1996 ben ik lid geworden van het bestuur van de stichting "Wilg en mand". Het ziet er naar uit dat ik per september a.s. het secretariaat ga beheren. Mijn leeftijd is 56 jaar en behalve mand vlechten, heb ik een moestuin en een passie voor het herstellen van fietsen.

Even voorstelle

Naast mijn liefhebberijen werk ik bij de politie Amsterdam-Amstelland.

Ik hoop een fijne tijd te hebben binnen het gehele wilg en mandgebeuren.

Bijgaande foto toont hoe ik er uit zie.

Van over
de grenzen

het museum te
Emsdetten

Het in 1985 geopende wannenmakersmuseum laat de geschiedenis van een oud ambacht zien wat honderden jaren lang in Emsdetten uitgeoefend is. Emsdetten is een van de weinige plaatsen in Noord-West Duitsland waar wannen werden gemaakt.

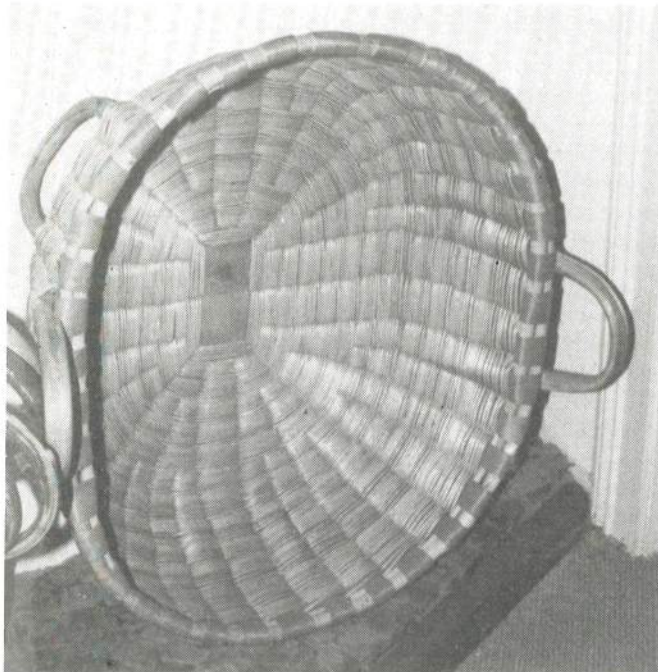
Een wan is een van wilgen gevlochten vlakke mand. Deze werden op boerderijen, en dergelijke, gebruikt om het koren te schonen. Het gedorst graan werd in de wan gelegd en met een speciale rukkende beweging omhoog geworpen om zo het kaf en onkruid van het koren te scheiden. Voor het maken van wannen was veel voorbereiding nodig en een grote mate van ervaring, geschiktheid en lichamelijke uithoudingsvermogen een vereiste.

Een dag lang werkte een ervaren meester wannenmaker aan een wan. Driehonderd tot driehonderdvijftig wannen moest een familie jaarlijks produceren om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien.

Als massaproduct werden jaarlijks 25.000 tot 30.000 wannen in Münster, Noord-West Duitsland en Nederland afgezet. In de bloeitijd van de wannenmakerij, omstreeks 1750, voorzagen ongeveer de helft van alle Emsdettter families met het maken van wannen in hun levensonderhoud.

In het wannenmakersmuseum worden verschillende thema's tentoongesteld.

Men komt binnen in de keuken. In de zondagse kamer het ontstaan, de verbreiding, de verschillende typen wannen en de ontwikkeling van de wannenmakerij in Emsdetten.

*molenmand,
mand in wannentechniek
4 poten gemaakt van omgekeerde
handgrepen. Gebruikt door
molenaars en bakkers om meel te
bewaren. Dit model werd sedert
het eind van de 18de eeuw
nauwelijks meer gemaakt.*

In de werkplaats het werk van de mandenmakers, het productie-assortiment en de handel, het gebruik van de wan in de landbouw en het splijten van het hout wat een gemeenschappelijk werk was.

Enige ingerichte ruimtes laten het leven en de werkwijze van de bewoner zien.

De naar thema's gerangschikte tentoonstelling biedt achtergrondinformatie over de structuur en ontwikkeling van deze ambacht in Emsdetten.

Deze tekst is vertaald uit de folder over het museum, uitgegeven door de stad Emsdetten.

Emsdetten ligt ca 50 km over de Duitse grens op de hoogte van Hengelo-Enschede. Een bezoek is de moeite waard. Dagelijks, behalve maandags, geopend van 15.00-18.00 uur en op zon- en feestdagen van 10.00- 12.00 en van 15.00-18.00 uur.

Er werden in Emsdetten 4 typen wannen gemaakt, o.a. de Deventer wan. Deze maat wan werd vroeger zoveel naar Deventer geëxporteerd dat de wan deze naam kreeg. Er is door de stad Emsdetten een boekje uitgegeven over het museum en de geschiedenis, hetgeen een interessant naslagwerkje is.

Verder staat er in een van de winkelstraten van Emsdetten een bronzen beeld van een man met hond en een kar met acht wannen.

brons te Emsdetten

Wij lezen
voor u

Noord Amerika kent een uitgebreide, oude traditie van mandenmakern en vlechtwerk. In musea en in particuliere collecties is daarvan gelukkig veel bewaard. In de eerste plaats zijn het ongeëvenaarde manden van de Indianen; elke stam had zijn eigen technieken, patronen en symbolen. Slaven uit Afrika en immigranten uit Europa brachten hun eigen werkwijzen mee, en in het westen is Japanse invloed merkbaar.

Naarmate er van alles voorgoed verloren dreigde te gaan is de belangstelling ervoor toegenomen. Langer dan hier al zijn ook daar mandenmakers actief met hun cursussen, workshops, publicaties en tentoonstellingen. Meer dan hier is er zelfs een ware verzamelwoede ontstaan, soms met verstand beoefend, maar ook vaak voornamelijk uitgaand van gevoelens van nostalgie en 'grootmoeders tijd'.

Ook het boek van Lyn Siler ontkomt daar niet helemaal aan, maar als je de grote kleurenfoto's en de aquarellen wegdenkt blijkt het een degelijk instructieboek voor het vlechten met pitriet ('reed'). Het biedt zeker nieuwe perspectieven voor het gebruik daarvan, gesteld dat het in Europa ook verkrijgbaar zou zijn in de beschreven verschillende maten en doorsneden: behalve rond ook halfrond, halfovaal en vlak, als band. Omdat het geen eigen bast heeft neemt het beits goed op. Dit alles maakt het materiaal heel wat aantrekkelijker dan het wat saaie, kleurloze of zelfs gebleekte pitriet, zoals we het hier kennen.

Al kunnen de 28 manden die Lyn Siler beschrijft ons niet allemaal bekoren, ze geven wel blijk van gedegen vakmanschap. Grotendeels gaan ze terug op de traditionele vormen, waarbij het kleurgebruik als bij de Indiaanse manden een ware verrijking betekent. Er zijn enkele bijzonder mooie manden bij. De beschrijvingen lijken me, samen met de duidelijke werktekeningen zorgvuldig en bruikbaar voor wie voldoende Engels kent. Daarbij zal de lijst met vaktermen van groot nut zijn. Samen met literatuur en register complementeert deze het boek.

M.P.

Ter inleiding van de rubriek "Manden met mate(n)", waarin deze keer een aardbeiplat wordt beschreven, eerst informatie waartoe deze verpakkingsmant diende.

De aardbeienteelt is in ons land al zeer oud. Van de verschillende wilde aardbeisoorten ging men de bos- en tuinaardbei als eersten in de tuinen kweken.

Een belangrijke ontwikkeling was de introductie in de 17de eeuw van de *Fragaria virginiana*, een soort uit oostelijk Noord-Amerika.

Frezier, een Franse spion die o.a. in Chili (Zuid-Amerika) allerlei waarnemingen over legers, forten en aanvoer-routes deed, zag daar in 1714 een andere soort aardbei, een groot type, die reeds vele jaren door Chileense indianen werd geteeld. Hij nam deze mee en verzorgde de plantjes liefdevol op zijn schip tijdens de zes maanden durende thuisreis. De invoer van zijn 6 plantjes bleek verstrekkende gevolgen voor de cultuur te hebben.

De geregelde aardbeienteelt is bijna net zo oud als de teelt van vrucht- en laanbomen, ze gaan goed samen. Jonge vruchtbomen worden ver uit elkaar gepoot en dus is het tussenliggende land rendabel te maken met een zgn. onder- of tussenteelt. Het is in Aalsmeer dan ook meer dan 200 jaar met succes toegepast. Later zijn er nieuwe teeltgebieden bijgekomen, bij bijv. Beverwijk, Leeuwarden en Delft.

Het oogsten en ontkronen van de kleine vruchten nam veel tijd. Men gebruikte aan het einde van de 17de eeuw bij het plukken kleine stenen potjes, welke het vervoer naar de stad vergemakkelijkte.

Op een gevulde pot (ook wel kop genoemd) werden nog een paar rondjes ontkroonde aardbeien gelegd met als afsluiting een mooie mēt "pluisje" op de top.

Over de aardbeipotjes zijn hele studies verschenen (zie o.a. "Aardbeipotjes" van R. de Graaf en G. Stam, 1987). De potjes, op andere plaatsen "koppen" genoemd, kregen vaak een keur, omdat ze aan een bepaalde inhoudsmaat moesten voldoen. De keurmerken en eigendomsinitialen of andere merktekens zijn op de oude koppen nog te vinden. In Aalsmeer hadden de potjes een inhoud van 185 à 195 ml en in Delft 225 ml (8 cm hoog, 10 cm doorsnee, soms op drie pootjes). Een Westlands model van 60 à 100 ml zou gebruikt zijn om de eerste aardbeien, de primeurs, in te verkopen.

De steden, waar juist deze nieuwe vruchten een grote belangstelling genoten, waren nogal ver verwijderd van de teeltgebieden. De vrij kleine wankelende aardbeipotjes hadden dus nog een verdere verpakking nodig voor het transport naar de stad. Dat gebeurde in manden, later in bakken (houten kistjes). Er zijn vele verschillende typen manden naar streek en periode.

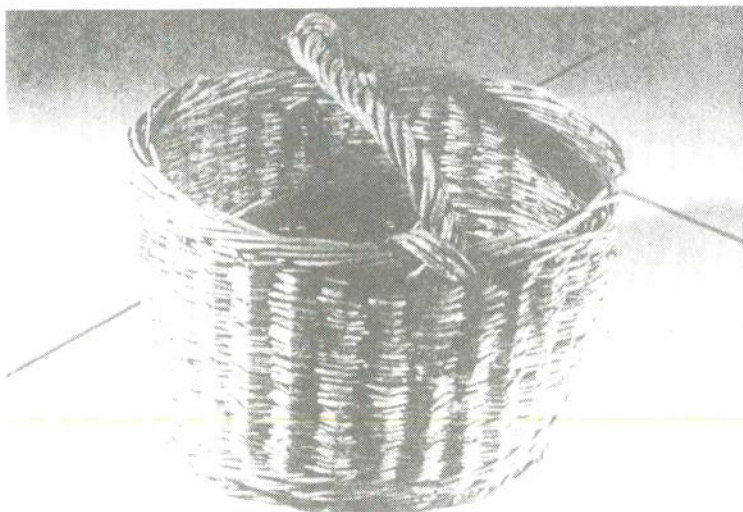
Diverse modellen uit het Westland, Aalsmeer en Leeuwarden. 19e eeuw.

* deze naam
werd in Ken-
nemerland
later gebruikt
voor kleine,
hoge mand-
jes waarin
200 tot 250
gram aard-
beien zonder
meer verpakt
en werden
vervoerd.

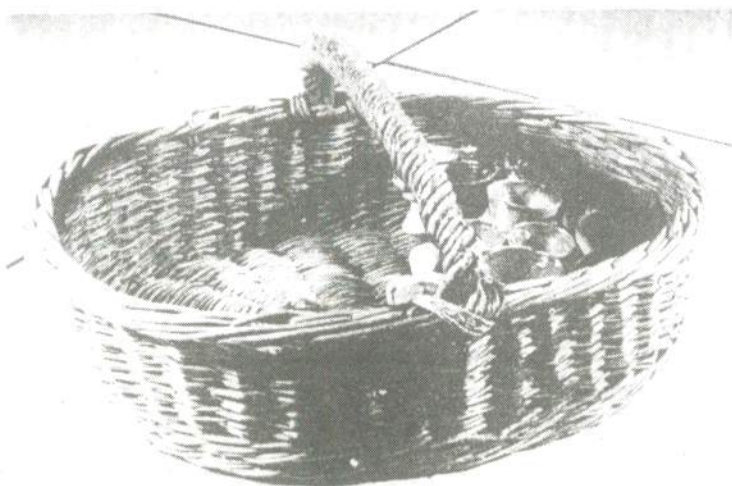
Tuimelaar
voor 2 x 14 à
15 potten uit
Alkmaar.

De aardbeipotjes werden oorspronkelijk in tenenmanden ver-
pakt. Op de bodem van de zgn. tuimelaars* konden 14 à 15
Amsterdamse potjes naast elkaar worden gezet. Dan werden
twee losse plankjes op een in de mand ingevlochten richel
gelegd boven de met een "kop" gevulde aardbeikoppen en
daar kwam een tweede laag koppen op te staan. Hier over-
heen kwam een houten deksel die de mand afsloot.
Alle onderdelen, koppen, mand, zolder (d.i. de tussenbo-
dem) en deksel waren meestal gemerkt met de naam van de
eigenaar.

Na 1840 kwamen de "aardbeiplatten". In dit grotere model
konden 20 of meer Amsterdamse koppen naast elkaar worden
gezet, maar een tweede laag zat er niet in. Een houten
deksel sloot ook dit soort mand af.

Aardbeiplat
voor 20
Amsterdamse
koppen

Om een indruk te krijgen van de omvang van de handel kan dienen dat bijv. al in 1851 in zeven weken tijds 18000 volle manden naar de drie grote steden, 's Gravenhage, Rotterdam en Amsterdam, werden vervoerd. Pas in 1880 beleefde de teelt en het transport zijn hoogtepunt.

Kinderen werden uiteraard bij de oogst ingeschakeld. En zo plukten jonge jongens (zelfs) op zondag vanaf zonsopkomst tot de middag 100 potjes vol voor 1 cent per pot.

De manden en bakken werden meestal per schip naar de stad gebracht. Bij het vervoer naar de klant in de stad zette men de manden of bakken op het hoofd (maar wel eerst een zakdoek in de pet!)

Na 1860 nam de teelt o.a. snel toe door goedkoper pakmateriaal.

Aardbeien werden vaak ook aan banketbakkers verkocht die ze op suiker zetten, en dan later gebruikten voor het opmaken van taarten. De van binnen geglazuurde koppen uit de omgeving van Leeuwarden waren bijzonder zwaar. Er waren er maar enkelen die zo'n mand op de pet met de handen los droegen!

Potten waren dus meermalig fust en bij het inleveren zag men van wie ze waren. Voor de breuk mocht men per één potje minder retour leveren. Handelaren spaarden die potjes op en aan het einde van het jaar brachten ze een mooie extra winst op door terugverkoop aan hen die potten tekort kwamen.

In het begin van de 20ste eeuw werden de laatste potjes gemaakt, maar al eerder begon het verbruik en de verzendind per mand af te nemen en ging men over tot goedkopere verpakkingsmaterialen zoals de aardbeien"slof" of "tipsie".

C.T. Nolthenius

AALSMEER

AMSTERDAM

FRIESLAND

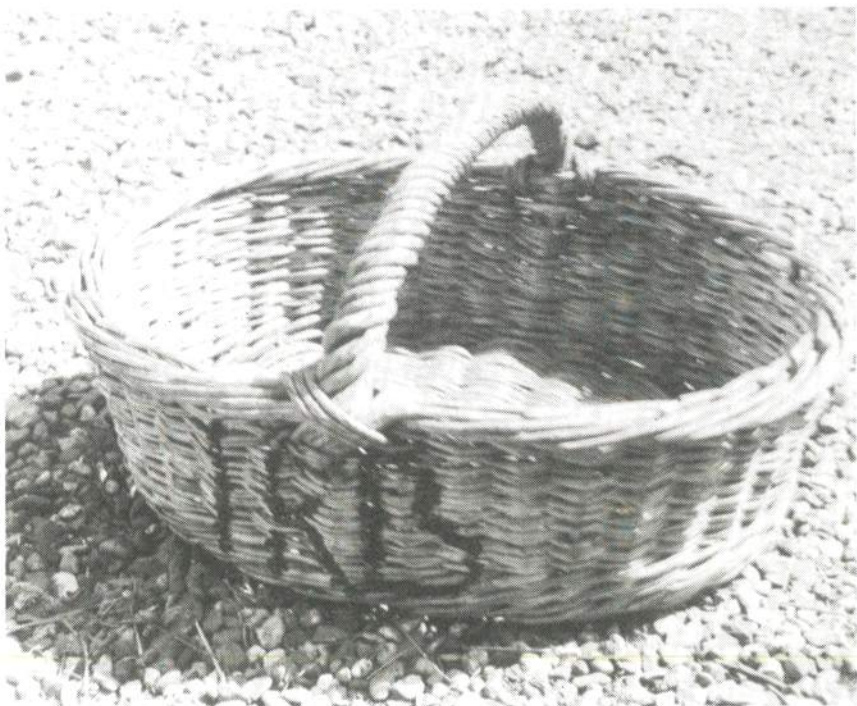
FRIESLAND

1700

1800

1910

10 CM

Aardbeienplat uit Aalsmeer

De Stichting Wilg & Mand heeft een speciale mand, een zgn. aardbeienplat, van de Stichting Historische Tuin Aalsmeer in bruikleen gekregen. Met deze manden werden vroeger de in stenen potjes verpakte aardbeien naar de stad vervoerd. De toestand van de mand is redelijk te noemen, hij is wel iets door houtworm aangetast en mist stukken in de rand en bodemkim. De mand heeft de initialen IKB (van Jan en Klaas Buis).

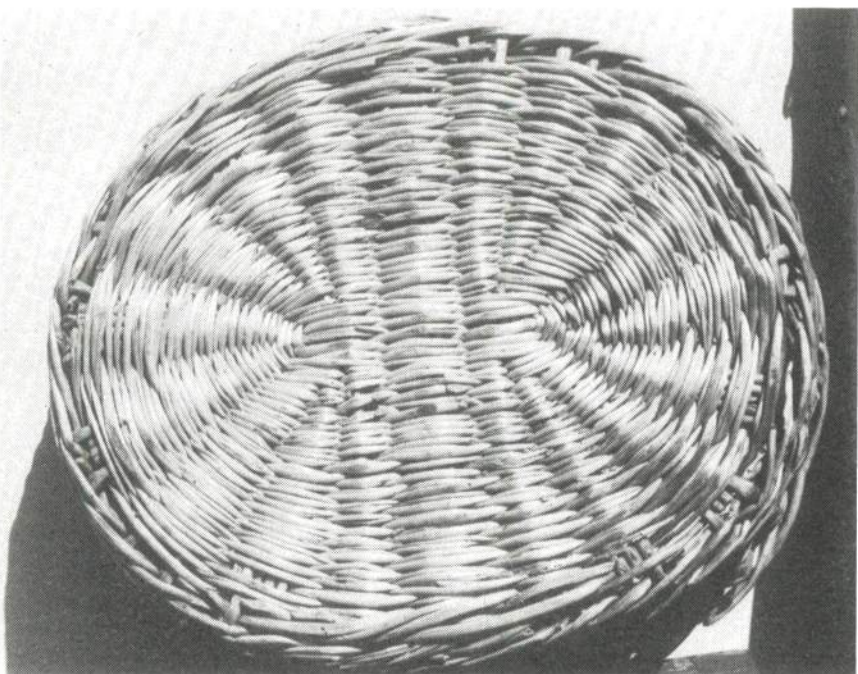
Hieronder een beschrijving van deze mand.

Bodem: 34 bij 44 cm
aantal stekken 4-3-4, doorsnede 7-9 mm
4 beslagtwijgen, doorsnede 8 mm
bijgestoken stekken 1
bodemkruis op 15 cm.

Later worden nog korte stekjes naast de bestaande stekken gestoken. Bodem beslag is 3 x rond volgend. Daarna 3 x parend om de stekken te verdelen. Waar de 4 stekken liggen worden ze verdeeld in 1-1-2-2-1-1.

De rest van de bodem is ingestoken en volgend gevlochten.

Staken : 37 stuks, doorsnede 7-10 mm
waar 3 stekken liggen is 1 staak ingestoken en
1 x in bocht, 3 staken ingestoken.

*Tekst en foto's
Jan de Vos*

Bodemkim: 2 x 4 twijgen, doorsnede 9 mm
ingelegd 1 ronde terug in de bodem
1 x rond daarna dik aangehecht en dubbel ge-
vlochten totdat in totaal 26 kintwijgen zijn ge-
bruikt.

Altijd aan de lange zijde aangehecht.

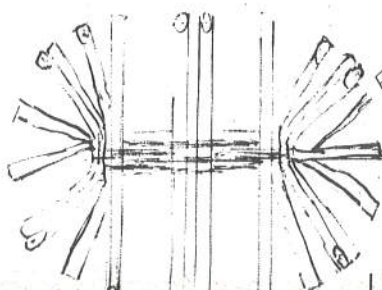
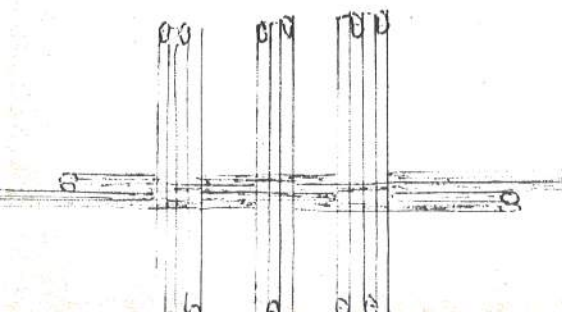
Twijgen voor opzetkim zijn iets dunner, n.l. 8 mm.

Inslag : matjes van 2 stuks, doorsnede 5 à 6 mm, ook
zeer strak aangeklopt, hoogte 13 cm.

Rand : achter 2 voor 4 afgepend, diameter boven 50 x
42 cm

6 twijgen, doorsnede 10 mm opgedraaid

8 slagen onder beugel door
afwerking gekruisd.

Extra ingestoken stel

Aan de oproep om één dag te helpen oogsten in een snijgriend werd massaal gehoor gegeven. Als eerste datum was 27 januari geprikt. Er meldden zich 75 donateurs, middels een ingevuld strookje. Het zou echter koud en guur weer blijken en vroegtijdig werd definitief voor 3 februari gekozen. Vijftig donateurs hadden die zaterdag vrijgehouden. Om 9.00 uur stroomde het Café Dekkershuis vol en ook de achterzaal moest worden ingezet. Uit Noord-Holland, Friesland, Groningen, om maar eens wat verre provincies te noemen, kwamen enthousiaste helpers. De familie Peppelenbos, eigenaars van de snijgrienden, deden hun kennismakingsronde en emoties bleven hierbij niet uit.

De plaats van samenkomst, het Dekkershuis, is een bijzondere plek. Jarenlang zijn op die plek duizende manden gemaakt. Het was de werkplaats van mandenmaker Dekker. Er werden veelal grauwe manden voor agrarische en industriële sectoren gemaakt, maar ook witwerk.

In Olst en Wijhe waren exportslachterijen, waarop volop mandwerk nodig was. Daarom waren er ook meerdere mandenmakers te vinden in die streek langs de IJssel: Windesheim, Wijhe en Olst.

Na het eerste onthaal werd gecarpoold om met niet teveel auto's richting griend te rijden. Daar werden schoenen voor laarzen of klompen verwisseld, de jassen extra dichtgeritst, mutsen dieper over de oren getrokken, want het was per slot maar net februari in deze legendarische lange winter. Na het goede voorbeeld van zoon Henk en Gert, moest het goed volgen worden.

De twijgen van het Belgisch Rood werden voornamelijk met snoeischaar geknipt of met een grote schaar. Er waren maar enkele twijgmessen beschikbaar, waarmee de twijg werd gesneden.

Na een uur werken ontstonden er gangen in de waard en kon je gekromde ruggen ontwaren, puntige mutsen en dampende hoofden. De binders kregen het steeds drukker. De banden om de bossen te binden werden vanuit de sorteerschuur in Herxen aangevoerd. Het net geoogste materiaal bleek nog teveel bevroren om het draaien van lussen toe te staan. Het zijn geen maatbossen geworden, daarvoor was de scholing tekort. Nu ging het snoeien met handenvol, bij het snijden gaat het met armenvol, waardoor de bossen anders ontstaan.

De herinnering aan deze dag zal in de sorteerschuur van Peppelenbos nog lang blijven, gezien de extra bestanddelen die met bossen werden aangevoerd: Peppelenbos denkt hier toch met veel plezier aan terug.

Tegen twaalfen werd de terugtocht, niet de aftocht geblazen. Weer naar het verzamelpunt, nu het Eetcafé Dekkershuis. Daar stonden ons broodjes te wachten die de veld-

werkers nieuwe energie zouden geven. 't Was winter, dus ook heerlijke erwtensoep. Dat hebben sommigen geweten: bij de middagwerkzaamheden, tijdens het bukken ging de stevige soep wat in de weg zitten.

Er werden steeds meer binders en sjouwers gevraagd. In de verte markeerde een boom het eindpunt. Wie zou dat punt als eerste bereiken. Vooral koploper Peelen zette zich met zijn groep in om als eerste te finishen. De sneeuw vanuit de lucht vergezelde de harde werkers, dempte de geluiden en maakte het landschap bijzonder. De rugen werden nu vaker gestrekt en de techniek van snoeien gewijzigd.

De pers van Overijssel heeft zich ook laten zien. Het werd provincienieuws. Twee kranten hebben uitgebreid verslag gedaan van deze dag.

Rond vier uur mocht er niet meer geknipt worden, want de energie begon te tanen. Het eindpunt was wel heel dicht genaderd. Met spijt moesten we constateren dat er nog een hoek zou blijven staan, maar de vingers en de ruggen verzetten zich. Zeer tevreden lieten we een groot veld achter waar twijgen verdwenen waren en gras eenzaam achter bleef.

Velen hadden nog een lange terugtocht in het vooruitzicht. Al het gesneden hout werd opgeladen en afgevoerd. Tussendoor is deze bijgevoegde groepsfoto gemaakt door Semanta Peppelenbos die de hele middag de harde werkers en vooral werksters bespiedde met haar camera.

Gelukkig kwam zoon Martin 's middags de sjouwers nog helpen. Daarna weer terug naar Café Dekkershuis voor een opkikkertje, versnapering of een bakje troost.

We zijn de hele dag prima verzorgd en we willen de familie Peppelenbos daarvoor hartelijk danken.

Inmiddels is er een fotoboek ontstaan met vele foto's van al die leuke momenten.

Te bezichtigen in Herxen 15, na telefonisch contact (0570-522697).

Een leuke, leerzame dag die voor herhaling vatbaar is.

Arie van 't Hoog

Voor uw agenda

1e wissendag in Stokkem, België. Deze wordt gehouden op
15 augustus a.s.

Programma: 9.30 uur museum bezoek

15.00 - 18.00 uur vlechtdemonstraties en straat-
toneel

Wellicht iets om in uw vacantieplannen op te nemen. Het zal er zeker Vlaams-Bourgondisch genoeglijk zijn.

Op 16 juni heeft de Engelse Basketmakers Association zijn Summermeeting. U bent van harte welkom. Deze wordt gehouden in Stroud, Glos. d.i. 150 km ten westen van Londen.

Voor uitvoerige informatie kunt u bij onze secretaris terecht.

Inleveren copy: voor het bulletin 1996-3 vòòr 30 juni a.s.

NIEUWE DONATEURS

Hieronder een lijstje met nieuwe donateurs. Wij heten hen hartelijk welkom en hopen dat zij plezier beleven aan hun donateurschap en dat het voldoet aan hun verwachtingen.

Mevr. J. Visser	Lekdijk 82	2865 LE Ammerstol
Mevr. C. v.d. Wel	Tafelberg 56	3328 SR Dordrecht
Mevr. I.J.P.J. Lemmens- Van Heyst	Phaffstraat 28	5735 CN Aarle-Rixtel
R. Boonstra	Wevershoek 16	1383 CP Weesp
J. Gordon	121 Crichton Avon Canada	Dartmaeth/Nova Scotia
Mw. J. de Jonge	Kemphaanstraat 10	3882 HP Putten
Th. v.d. Lit	Pr. Hendrikweg 3	3991 BS Houten
G. v.d. Akker-Goezeman	Vuurdoorn 23	2671 NM Naaldwijk
U. v.d. Veken	Lamoriniêrestr. 119	2018 Antwerpen België
J.M.E. Rombouts	Beukelsdijk 160	3022 DN Rotterdam
J. Magielse	Hulsdonkstraat 14	4882 JM Zundert
H. Ziel	Fazant 4	8103 EL Raalte
C.J.J. Janssen	Graaf Janstraat 7	6085 EK Horn
Mw. M.E. Reichenfeld	J. Mosmanslaan 17	5237 BB Den Bosch
A.M. Onland	Manschotterweg 2	7135 GW Harreveld
G. Reurink-Slijkhuis	Haardijk 4	7161 MX Gem. Neede
C.M. Bleeker	Achterberggaarde 27	7414 VG Deventer
S.A. van Baren	Kruiswerf 19	4141 GG Leerdam
A. de Kock	Kolstraat 27	4171 CX Herwijnen
G. Carpels	7 Roquette	B 7890 Ellezelles België

Zogenaamde "compiesmandjes" gebruikt in Boskoop
voor verpakking en verzending van aardbeien.
Eind 19e en begin 20e eeuw.